

Критериални системи за осигуряване на отчетност и прозрачност на дейностите във висшите училища в България - постигане на обективност в оценяването и акредитацията и повишаване на качеството на висшето образование

Венелин Терзиев, Екатерина Арабска

Criteria Systems Providing Accountability and Transparency of Activities in Higher Schools in Bulgaria – Achievement of Objectivity in Evaluation and Accreditation and Increase in Quality of Higher Education: The paper discusses different sets of criteria used by the National Evaluation and Accreditation Agency (NEAA) being a member of European Association of Quality Assurance in Higher Education (ENQA) applying European Standards and Guidelines for Quality Assurance (ESG) and following the principles of quality assurance in European Higher Education Area (EHEA). The activities of NEAA are scrutinized from the point of view of provision of accountability and transparency in the activities in higher education and scientific research institutions. The elaboration of criteria systems is considered as a step towards the achievement of objectivity in evaluation and accreditation and as contributing to increase in higher education quality.

Key words: Higher Education, Quality, Evaluation, Accreditation, Criteria.

ВЪВЕДЕНИЕ

Съвременните предизвикателства пред развитието на системата на висше образование са свързани с осигуряването на качеството във връзка с промяната на парадигмата в посока към „учене и преподаване, фокусирано върху студентите“, т.е. фокус върху резултатите от ученето и обучението, основана на компетенции, вкл. валидиране на знания и умения, признаване на квалификации и т.н. Висшите училища функционират в среда на нарастваща интернационализация, бързо развитие на информационните и комуникационните технологии и нови форми за доставяне на образование.

Осигуряването на качеството във висшето образование е един от най-дискутираните въпроси във връзка с развитието на образователната система и висшите училища в България, както и необходимостта от квалифицирани кадри за развитие на икономиката. За съжаление, все още липсва лична мотивация за и убеденост в значението на изграждане на системи за осигуряване и поддържане на качеството, а оттук и ясна визия за необходимите дейности [1]. От друга страна, именно чрез качество на услугата, която предлагат, висшите училища в България биха могли да оцелеят в условията на засилената конкуренция на образователния пазар, в който навлизат все повече образователни институции и от чужбина.

Дискусияният въпрос относно оценяването и акредитацията на висшите училища и степента на „намеса“ на държавата остава открит и поражда множество критики към установената система от страна на оценяваните и акредитираните и стремежи за усъвършенстване от страна на компетентните органи. Законово установеното задължение за акредитация на висшите училища съгласно чл. 5 от Закона за висшето образование (ЗВО) [2], според който „висше образование се придобива във висши училища, получили акредитация и създадени при условия и по ред, определени от този закон“ се допълва от изискването за осигуряване на „качеството на образованието и научните изследвания чрез вътрешна система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав“ (чл.6, ал.4 от ЗВО), имаща за цел „да контролира, поддържа и управлява качеството на образованието в предлаганите области на висшето образование и професионални направления, както и на академичния състав“ (чл.6, ал.5 от ЗВО).

Акредитацията на висшите училища (ВУ) има две основни задачи: контрол за осигуряване на минималните изисквания за качество и периодично оценяване за подпомагане на процесите на поддържане и усъвършенстване на качеството.

Първата служи като „филтърен механизъм“, а втората води до анализи и препоръки, включително за специфични стратегии за осигуряване и поддържане на качество. Оценяването има две измерения: вътрешно (самооценяване) и външно (извършвано от външни независими експерти). Препоръките всъщност отразяват главната цел на акредитацията, която е да се подпомогне по-нататъшното усъвършенстване [1].

В международен план, акредитацията на висшите училища е официален и прозрачен процес, основан на международно приети стандарти за установяване дали организации и/или програми, отговарят на минималните изисквания за качество. В същото време, акредитацията повишава прозрачността на комплексния пазар на национални и международни доставчици на обучение. Ефекти на акредитацията са официално законово признаване на образователната институция във висшето образование, даваща академична степен на завършилите студенти, равностойна на други подобни образователни институции (независимо дали са държавни или частни) и осигуряване на равни права на студентите и академичния състав.

Специализиран държавен орган за оценяване, акредитация и контрол на качеството на дейностите на висшите училища в Република България е Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) към Министерския съвет. Акредитацията е признаване от Националната агенция за оценяване и акредитация на правото на висшите училища да дават висше образование по образователно-квалификационни степени в определени области, професионални направления и по специалностите от регулираните професии чрез оценяване качеството на дейностите, извършвани в тях (чл.75, ал.1 от ЗВО).

Освен това Националната агенция за оценяване и акредитация осъществява следакредитационно наблюдение и контрол върху (чл.11, ал.4 от ЗВО):

- способността на институцията и на нейните основни звена и филиали да осигуряват високо качество на образованието и научните изследвания чрез вътрешна система за оценяване и поддържане на качеството;
- изпълнението на дадените при оценяването и акредитацията препоръки;
- спазването на капацитета на висшето училище, на капацитета на професионалните направления и на специалностите от регулираните професии.

Оценяването и акредитацията имат за цел да стимулират висшите училища да развият своя потенциал и да повишават и поддържат качеството на предлаганото образование (чл.75, ал.2 от ЗВО).

Институционалната акредитация се основава на оценяване на начина, по който висшето училище осъществява своята мисия и цели и е „резултат от оценяването на ефективността, с която висшето училище контролира, поддържа и повишава качеството на обучението в предлаганите области на висшето образование и професионални направления“ (чл.77, ал.1 от ЗВО).

Оценяването при институционалната акредитация е насочено към проверка на ефективността на (чл.77, ал.2 от ЗВО):

- вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на образованието;
- процедурите за одобряване, наблюдение и обновяване на учебните планове и програми;
- процедурите за предприемане на действия във връзка и по повод на резултатите от програмната акредитация, както и от други външни независими проверки;
- цялостното ръководство и контрол на процесите на оценяване във висшето училище;
- управлението на системата за натрупване и трансфер на кредити;
- управлението на сътрудничеството с други висши училища и организации;

- поддръжката, управлението и развитието на материалната база на висшето училище;
- научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на обучаваните в тази дейност.

Програмната акредитация се основава на оценяването на качеството на предлаганото образование в определено професионално направление в основно звено и/или филиал на висшето училище, на специалност от регулираните професии или докторска програма (чл.78, ал.1 от ЗВО), като оценяването е насочено към „проверка на качеството на обучението на студентите във всички предлагани форми на обучение по образователно-квалификационните степени и образователната и научна степен "доктор" (чл.78, ал.2 от ЗВО).

Обект на оценяване при програмната акредитация са (чл.78, ал.3 от ЗВО):

- структурата, организацията и съдържанието на учебните планове и програми;
- профилът и квалификацията на преподавателския състав;
- материално-техническата осигуреност на обучението;
- методите на преподаване и оценяване постиженията на студентите;
- управлението на качеството на образованието;
- научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея.

Основните функции на Националната агенция за оценяване и акредитация са (чл.85, ал.1 от ЗВО): утвърждава критерии за оценяване и акредитация, както и за определяне на капацитета, утвърждава процедурите по оценяване и акредитация и свързаната с тях документация, оценява проектите за откриване и преобразуване на висше училище, основни звена, филиали, професионални направления, специалности от регулираните професии и на докторски програми, утвърждава критерии и процедури за следакредитационно наблюдение на висши училища, основни звена, филиали, професионални направления и на специалности от регулираните професии и др.

В този смисъл НАОА е държавният орган, упълномощен „да се произнася относно оценката и акредитацията на висшите училища и академичния капацитет“ [11]. Съгласно приетите подходи на работа, докладите за самооценка на висшите училища и докладите на експертните групи ще се съставят на основата на „разгърната структура от показатели“ - т. нар. критериална система. Разработването на критерии за оценяване цели увеличаване ролята на експертната оценка в процесите на акредитация и намаляване на субективния елемент. Основната стратегическа цел на НАОА е да обедини различните видове акредитации в „една обща процедура с обща критериална база“, което е възможно да се постигне именно с въведените критериални системи и критерии за оценяване и акредитация, които предвиждат два вида оценяване – количествено и експертно [3]. Това е и моментът, пораждащ основните неразбирания в същността и ролята на процеса за двете страни.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И АКРЕДИТАЦИЯ

НАОА има разписани ясни процедури, методически насоки, вътрешна нормативна база и релевантни документи във връзка с основните си задачи. Разработени са критериални системи за институционална акредитация на висшите училища [3] и програмна акредитация на професионални направления и специалности от регулирани професии [4]. Представени са и критерии за: програмна акредитация на докторска програма [9], оценяване на проекти за откриване и преобразуване на висше училище [6], оценяване и преобразуване на основни звена [7], оценяване на проекти за откриване на професионално направление/ специалност от регулираните професии [8], оценяване на дистанционна форма на обучение (ДФО) [18], определяне на капацитет на висше училище [5], както и

критерии за следакредитационно наблюдение и контрол върху прилагането на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав на висшите училища [10] (Таблица 1). Сферите на дейност в първите три групи критерии се оценяват в различни относителни тегла в скала от 100 единици (Таблица 2). За дистанционната форма на обучение са разработени специални критерии за оценяване в професионално направление.

Таблица 1. Сфери на дейност по групи критерии за акредитация [3-10]

Критерии и сфери на дейност
Критерии за институционална акредитация на висше училище – сфери на дейност
1. Образователна дейност на висшето училище
2А. Научноизследователска дейност на висшето училище
2Б. Научноизследователска, художествено-творческа, изпълнителска и спортна дейност ¹
3. Управление на висшето училище
4. Конкурентоспособност на висшето училище (адаптивност към средата)
Критерии за програмна акредитация на професионално направление и специалност от регулирана професия
А1. За ОКС „Професионален бакалавър“, „Бакалавър“ и „Магистър“ ²
1. Образователна дейност
Б. За професионалното направление като цяло (специалност от регулирана професия)
2А. Научноизследователска дейност
2Б. Научноизследователска, художествено-творческа, изпълнителска и спортна дейност
3. Управление на образователния процес
4. Конкурентоспособност на обучението в професионалното направление (специалност от регулирана професия)
Критерии за програмна акредитация на докторска програма
1. Образователна дейност
2. Академична среда, научен потенциал и научни резултати
3. Наличие на материални и информационни условия за продуктивни изследвания и творчески постижения по докторската програма
4. Конкурентоспособност на докторската програма
Критерии за оценяване на проекти за откриване и преобразуване на висше училище³
1. Образователни цели и мотиви за откриване и преобразуване на висше училище
2. Образователна и изследователска дейност на висшето училище
3. Управление на висшето училище
4. Конкурентоспособност на висшето училище (адаптивност към средата)
Критерии за оценяване на проекти за откриване или за преобразуване на основни звена на висше училище и/или филиал
1. Образователни цели и мотиви за откриване или преобразуване на основно звено на висше училище
2. Образователна и изследователска дейност на открито или преобразувано основно звено
3. Управление на основно звено
4. Конкурентоспособност на основно звено
Критерии за оценяване на проекти за откриване на професионално направление /специалност от регулирана професия/
А1. За ОКС по специалност...
1. Образователни цели и мотиви за откриване
2. Образователна и изследователска дейност

¹ Отнася се до висши училища, които обучават студенти в областта на изкуствата и спорта (професионално направление 7.6. Спорт, област на висшето образование 8. Изкуства и специалност от регулираните професии Архитектура - от Класификатора на областите на висшето образование и професионални направления).

² Забележка: Когато в професионалното направление се извършва обучение и по други ОКС, за всяка ОКС се прави оценяване, като съответно се изреждат с номерация А2, А3, А4 и т.н.

³ Броят на положителните оценки по критерии и сфери на дейности трябва да е повече от половината, за да се даде положителна оценка на проекта

Б. За професионалното направление като цяло/специалност от регулираната професия
2. Образователна и изследователска дейност
3. Управление на образователния процес
4. Конкурентоспособност на обучението в професионалното направление /специалност от регулираната професия (адаптивност към средата)
Критерии за оценяване на дистанционна форма на обучение в професионално направление
Раздел I. Критерии за оценка на средата за провеждане на дистанционно обучение във ВУ
Сфера 1. Образователна дейност
Сфера 2. Научноизследователска дейност
Сфера 3. Управление на образователния процес
Сфера 4. Конкурентоспособност на обучението
II. Критерии за оценяване на специалност в дистанционна форма на обучение (СДФО) ⁴
1. Образователна дейност
Критерии за определяне на капацитета на висше училище⁵
1. Преподавателски състав
2. Материално-техническа и информационна база
3. Ресурси за управление и администриране на качеството на обучение
Критерии за следакредитационно наблюдение и контрол върху прилагането на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав на висшето училище
1. Цели, функции и структура на системата по качеството на обучението и на академичния състав
2. Съдържателни изисквания на вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на обучение и на академичния състав
3. Проведени външни и вътрешни одити на вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на обучение и на академичния състав на висшето училище
4. Мобилност на студентите – бакалаври и магистри във висшето училище
5. Ред за проучване на студентското мнение и начин на оповестяване на резултатите от него; проведени целеви анкетни проучвания във ВУ сред студентите за качеството на обучение и на преподавателския състав
6. Проведени целеви анкетни проучвания от ВУ сред работодатели за идентифициране на: изисквания на практиката към подготовката на студентите; търсенето и реализацията на дипломираните студенти
7. Обвързване на атестирането на преподавателския състав с приноси към качеството на обучение и постигане целите по качеството във ВУ
8. Структура на преподавателския състав след акредитацията на ВУ
9. Развитие на научноизследователската и публикационната дейност след акредитацията на ВУ
10. Развитие на материално-техническата база на ВУ

Таблица 2. Основни сфери на дейност - тегла на оценяване

Система \ Сфера	Образователна дейност	Научно-изследователска дейност	Управление	Конкурентоспособност
Критериална система за институционална акредитация	30	30	25	15
Критериална система за програмна акредитация на професионално направление	32	33	20	15

⁴ Критериите се отнасят само до образователни дейности, специфични за дистанционното обучение (ДО).

⁵ Критериите за определяне на капацитета се използват при институционалната акредитация и при програмната акредитация на професионалното направление или специалността от регулирана професия.

Сфера Вид критерии	Образователна дейност	Академична среда, научен потенциал и научни резултати	условия за продуктивни изследвания и творчески постижения	Конкурентно способност
Критерии за програмна акредитация на докторска програма	30	32	25	13
Критерии Вид и сфера	Образователни цели и учебна документация	Екип, осигуряващ СДФО	Инфраструктура за осъществяване на ДО	Съвременн и методи на подготовка и провеждане на обучение в СДФО
Критерии за оценяване на дистанционна форма на обучение в професионално направление <i>Образователна дейност</i>	3	4	5	20

Общи за различните видове акредитация се явяват четири сфери на дейност, за които са формулирани критерии за оценка, съдържание (характеристики) на критериите, измерители (какво се търси), източници на информация (къде се търси) и измерен резултат (количествена или качествена оценка). Разбивката по критерии за институционалната акредитация, която се явява база за останалите, е следната:

1.Образователна дейност на висшето училище (Сфера на дейност)

1.1.Висшето училище провежда обучение в съответствие със своята образователна мисия, цели и задачи (критерий)

1.2.Висшето училище провежда процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация (квалификационни характеристики, учебни планове и програми) – (критерий)

1.3.ВУ изгражда система за наблюдение, оценяване, поддържане и усъвършенстване на качеството на обучение (критерий)

1.4.ВУ създава необходимите условия за подпомагане на обучението и развитието на студентите (критерий)

1.5.Състояние на професионалните направления и специалности от регулираните професии във ВУ (критерий)

2.[А]. Научноизследователска дейност на висшето училище (Сфера на дейност)

2.1.[А] ВУ организира, поддържа и развива научноизследователската дейност на академичния състав (критерий)

2.2.[А] ВУ организира, поддържа и развива научноизследователската дейност на студенти и докторанти (критерий)

2.3.[А] ВУ поддържа на високо професионално равнище научноизследователската дейност (критерий)

3.Управление на висшето училище (Сфера на дейност)

3.1.ВУ има изградена цялостна организация за ръководство на образованието и научната дейност (критерий)

3.2.ВУ осигурява професионалното равнище, квалификацията и развитието на академичния състав (критерий)

3.3.ВУ управлява и развива материалнотехническата и информационната база, необходима за учебнообразователната, научно-изследователската и художествено-

творческата дейност (критерий)

4. Конкурентноспособност на висшето училище (адаптивност към средата) – (Сфера на дейност)

4.1. Новаторски практики във ВУ (критерий)

4.2. Контакт на ВУ с неговата среда (критерий)

4.3. Национални и международни позиции и възможности на ВУ (критерий)

Адаптивността към средата се оценява в най-новата сфера на дейност – конкурентноспособност на висшето училище, която е от изключително значение за самото висше училище. Неслучайно, в образеца на доклад за извършена проверка по институционална акредитация от експертна група [12] е включена примерна фигура за конкурентния профил на съответното висше училище сред обучаващите в съответната ОКС в страната, отразяваща експертната оценка за учебен процес, научни изследвания, учебна среда, социално-битови и административни услуги, престиж и реализация и връзка с пазара на труда, отговарящи на шестте групи индикатори в Рейтинговата система на висшите училища в България [14].

В докладите на постоянните комисии (ПК) за резултатите от извършеното оценяване по процедура за институционална акредитация на висше училище [13] се предвижда кратко обобщение на констатациите за резултатите от извършеното оценяване на всяка една критериална област, придружена от анализ на силните и слабите страни, както и възможностите за развитие и евентуалните бариери/рискове/заплахи (Таблица 3).

Таблица 3. Примерен шаблон за заключение от ПК [13]

Въздействия върху висшето училище			
Въздействия върху висшето училище		Желани	Нежелани
		Силни страни	Слаби страни
	Вътрешни	> > >	> > >
	Външни	Възможности > > >	Заплахи > > >

Съответната постоянна комисия при оценяване на критериалните измерители по четирите контролирани сфери на дейност на висшето училище използва следната оценъчна скала в съответствие с оценъчната скала на Европейската асоциация за гарантиране на качество във висшето образование (ENQA):

Таблица 4. Оценъчна скала на ПК при институционална акредитация [13]

Вербална оценка	Несъответствие	Частично съответствие	Съществено съответствие	Пълно съответствие
	Неизпълнение	Частично изпълнение с необходимост от значими действия	Съществено изпълнение с необходимост от незначителни действия	Изпълнение

Критериалната система на НАОА се основава на идеята за равнопоставеност на висшите училища и техните функции при оценяване на реализираните от тях

дейности: образователна, научна, управление на висшето училище и вътрешна система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав.

Разписаните процедури са част от цялостната система за осигуряване на качеството на дейността на НАОА и целят реализиране на политиката по осигуряване на качество в НАОА. Те целят гарантиране на качеството на оценяването и акредитацията (Таблица 5).

Таблица 5. Осигуряване на качеството на оценяване и акредитация от НАОА [15]

Типове процедури	Дейности
Институционална акредитация	осигуряването на обективна база за анализ, оценяване и контрол на качеството на дейностите, извършвани във ВУ, като се обхващат всички стъпки по веригата: висше училище – НАОА – висше училище (самооценка – външна оценка с препоръки към ВУ – изпълнение на препоръките)
Програмна акредитация на професионално направление	- обхващането на дейностите по оценяване на всички ВУ, които извършват обучение по дадено професионално направление; - изготвянето на обобщаващ доклад, в който се сравняват дейностите на различните ВУ, като се посочват техните положителни и слаби страни, извеждат се добри практики и се формулират виждания за бъдещото развитие на съответното професионално направление
Акредитация на докторантски програми -	обхващането едновременно на няколко сродни програми в едно или повече ВУ или научни организации, като оценяването се извършва от една експертна група по единни критерии;
Оценяване на проекти	включването на всички административни стъпки за проверка на доказателствения материал, предоставен от заявителя за кадровото, материалното и финансовото осигуряване на предложението за откриване на ново ВУ или преобразуване на негово звено, както и потребностите на пазара на труда

Стратегията за развитие на НАОА подчертава значението на НАОА в системата на висшето образование в България в две посоки: оценяване и осигуряване на качеството във висшето образование на основата на „интегриран акредитационен модел и опростяване на процедурите“ [17], както и привличане на международни експерти. Основен момент е изграждането на система за обратна връзка. Стратегията е съобразена с факта, че НАОА е пълноправен член в Европейската асоциация за оценяване на качеството във висшето образование ("ENQA"), т.е. дейността ѝ трябва да е в съответствие с Европейските стандарти за качество ("ESG").

Принудеността на висшите училища да се съобразят и спазят изискванията на акредитацията води до погрешно разбиране и прилагане на цялостния подход за качество, което в крайна сметка се отразява на резултатите и води до липса на мотивация, което означава че прилагането по задължение не би могло да бъде с нужната ефикасност и ефективност [1].

Основна цел на Стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) е да допринасят за общото трансгранично и сред всички заинтересовани страни разбиране на осигуряването на качеството на обучение и преподаване, като играят важна роля в развитието на националните и институционалните системи за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование и трансграничното

сътрудничество. Основната цел на това „външно осигуряване на качеството“ е неговото повишаване, увеличаване на прозрачността взаимно доверие и признаване. В основата на всички дейности за осигуряване на качеството са двете свързани цели за отчетност и подкрепа, създаващи доверие в ефективността на висшето училище [16].

Стандартите за осигуряване на качеството са разделени на три части:

- Вътрешно осигуряване на качеството;
- Външно осигуряване на качеството;
- Агенции за осигуряване на качеството.

Трите части са неразривно свързани помежду си и заедно формират основата на Европейска рамка за осигуряване на качеството.

ESG се основават на следните четири принципа за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ЕНЕА):

- Висшите училища носят основната отговорност за качеството на предлаганото от тях и осигуряването му;
- Осигуряването на качеството отговаря на разнообразието от системи за висше образование, институции, програми и студенти;
- Осигуряването на качеството подпомага развитието на културата на качеството;
- Осигуряването на качеството отчита нуждите и очакванията на студентите, на всички други заинтересовани страни и на обществото.

„Успешно внедрената система за осигуряване на качеството ще предостави информация, за да увери висшето училище и обществеността в качеството на дейността на висшето училище (отчетност), както и ще предостави съвети и препоръки за това как то може да подобри дейността (подкрепа)“ [16]. Важно е развитието на култура на качеството, която да е възприета от всички: от студентите и академичния състав до ръководството на институцията и мениджърите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дейността на НАОА, в частност разработването на критерии за оценяване и акредитация, е насочена към осигуряване на отчетност и прозрачност на дейностите в институциите на висшето образование и научните изследвания. Разработването на системи от критерии и процедури цели постигане на обективност в оценяването и акредитацията и повишаване на качеството на висшето образование. Търсенето на най-добрите методи и подходи в осигуряване на качеството в системата на висшето образование е обусловено от съвременните процеси на глобализация и нуждата от повишаване на конкурентоспособността на висшите училища именно чрез осигуряване и поддържане на качеството във всички сфери на дейност. За да заработи ефективно изгражданата обща система в трите ѝ части е необходимо: за вътрешното осигуряване на качеството - преразглеждане на изградените вътрешни системи за качество във висшите училища, постигане на реалистичност в подготвяните във връзка с процедурите, осъществявани от НАОА, доклади от висшите училища; за външното оценяване и агенциите за осигуряване на качеството- включване на експерти от бизнеса в процедурите и въвеждане на електронна система за оценяване и акредитация. Последната ще предостави възможност и за техническо обезпечаване и улесняване на процедурите, информация, комуникация и координация между институциите в системата на висшето образование.

ЛИТЕРАТУРА

[1.] Арабска, Е. 2012. Проблеми и перспективи при оценяване и осигуряване на качеството на обучение във висшите училища в България, Сборник научни трудове

от Юбилейна научна конференция по повод 10 години от създаването на НВУ „Васил Левски“, Велико Търново, том 9, 10-21.

[2.] Закон за висшето образование, обн. ДВ бр.112 от 27 декември 1995 г., посл. изм. ДВ бр. 56 от 24 юли 2015 г.

[3.] Критериална система за институционална акредитация на висшите училища, юни 2011, МС – НАОА, София

[4.] Критериална система за програмна акредитация на професионални направления и специалности от регулираните професии, декември 2011, МС – НАОА, София

[5.] Критерии за определяне на капацитета на висше училище, приети на заседание на Акредитационния съвет – Протокол № 01 от 03.01.2008 г.

[6.] Критерии за оценяване на проекти за откриване и преобразуване на висше училище

[7.] Критерии за оценяване на проекти за откриване или за преобразуване на основни звена на висше училище и/или филиал

[8.] Критерии за оценяване на проекти за откриване на професионално направление /специалност от регулирана професия/, юни 2012, София

[9.] Критерии за програмна акредитация на докторска програма

[10.] Критерии за следакредитационно наблюдение и контрол върху прилагането на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав на висшите училища

[11.] Национална агенция за оценяване и акредитация: <http://www.neaa.government.bg/>

[12.] Образец на доклад за извършената проверка по процедура за институционална акредитация на ВУ

[13.] Образец на докладна постоянна комисия за резултатите от извършеното оценяване по процедура за институционална акредитация на ВУ

[14.] Рейтингова система на висшите училища в България: <http://rsvu.mon.bg/>

[15.] Система за осигуряване на качеството на дейността на НАОА

[16.] Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG), одобрени от Конференцията на министрите през май 2015 г. от Европейската асоциация за гарантиране на качество във висшето образование, Европейския студентски съюз, Асоциацията на европейските университети Европейската асоциация на институциите за висше образование Education International, BUSINESSEUROPE, Европейски регистър по осигуряване на качеството на висшето образование, одобрени от Конференцията на министрите в Ереван, проведена на 14-15 май 2015

[17.] Стратегия за развитието на Националната агенция за оценяване и акредитация за периода 2014 г. – 2017 г., приета на заседание на Акредитационния съвет, проведено на 30 октомври 2014 г.

[18.] Указание и критерии за оценяване на дистанционна форма на обучение в професионално направление

За контакти:

Проф. д.ик.н. инж. Венелин Терзиев, Катедра „Техническа механика“, Русенски университет “Ангел Кънчев”, e-mail: terziev@skmat.com